



HVA ER EN UTVIKLING VI KAN BÆRE?

Voss Herad, 12. Mars 2025

Ronya Reitan Solberg

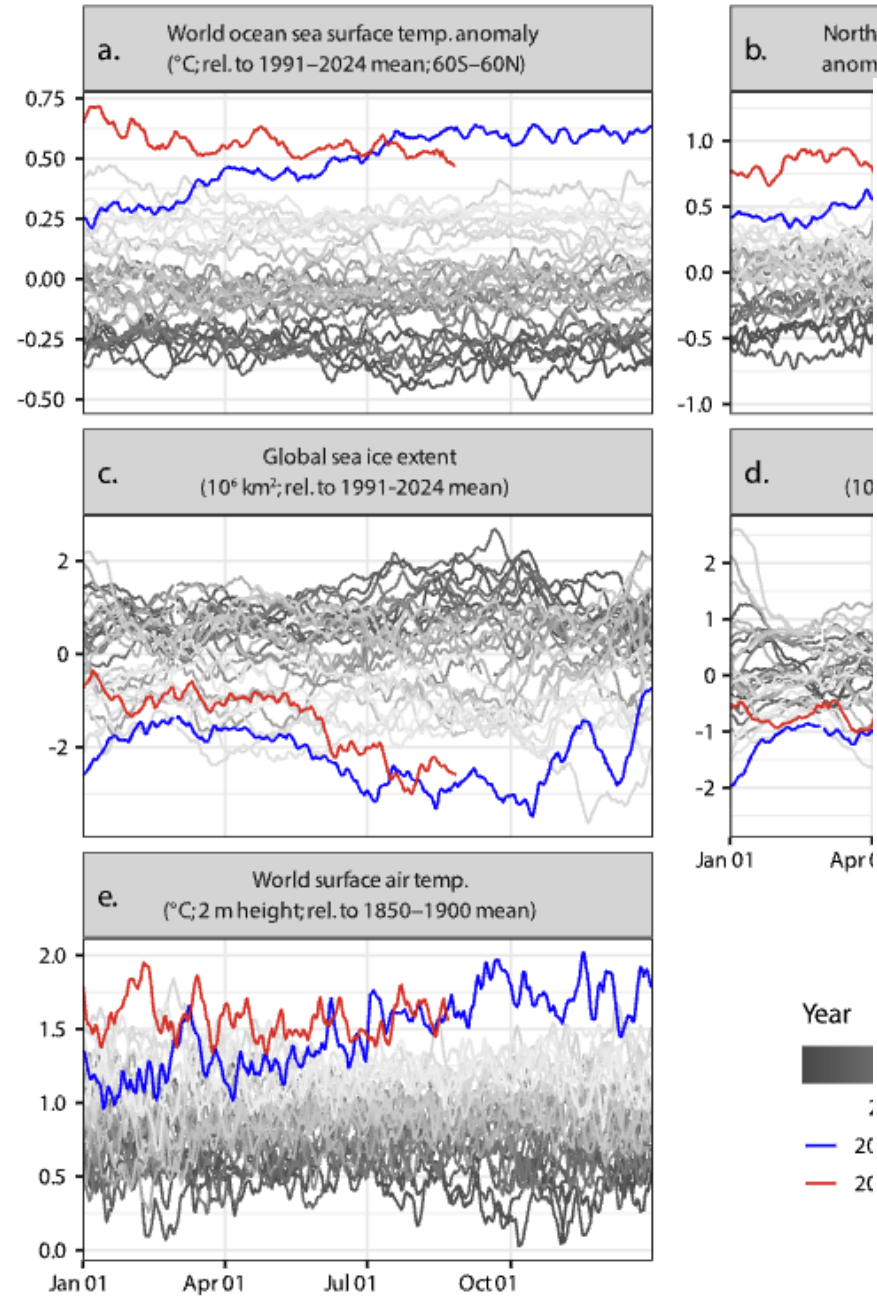
Stipendiat, Senter for Vitenskapsteori (SVT)

Kort om meg selv

- Trondheim, Latin-Amerika, Nord-Norge, Bergen og Vestland
- Klima og naturressurser, tverrfaglighet, friluftsliv, samfunnsgeografi, vitenskapsteori
- Samspillet mellom samfunn og natur, eller naturen og samfunnet som del av hverandre
- De store spørsmålene i vår tid
- Hvordan kan/skal/bør vi endre adferd i møte med komplekse prosesser?
- *Terraqueous futures: Governing ocean knowledge through the UN Ocean Decade*

Hva er ståa?

We are on the brink of an irreversible climate disaster. This is a global emergency beyond any doubt. Much of the very fabric of life on Earth is imperiled. We are stepping into a critical and unpredictable new phase of the climate crisis.



Flere forskere deltar i klimadebatten, men til liten nytte

Forskere fortviler: Hva i det dramatiske budskapet om klimakrise og naturkrise er det verdens ledere ikke oppfatter?



Figure 1. Unusual climate anomalies in 2023 and 2024. Ocean temperatures (a, b) are presently far outside their historical ranges. These anomalies reflect the combined effect of long-term climate change and short-term variability. Sources and additional details about each variable are provided in supplemental file S1. Each line corresponds to a different year, with darker gray representing later years. All of the variables shown are daily estimates.

Hva skal vi gjøre?

«Hvis det hadde vært så ille som de sier, så hadde de jo gjort noe for lenge siden!»

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
GOALS



«Kommunen utarbeider to planer - arealdelen er den som faktisk har politisk betydning, og samfunnsdelen blir som regel liggende i en skuff»

Kompleksitet

- Tverrskalære relasjoner i tid og rom
- Det komplekse må forenkles – men *hvordan* vi forenkler et helt essensielt
- Hva er fakta? Hva er legitim kunnskap om problemet?
- Hegemoniske diskurser: naturvitenskap og økonomi

Fakta vs. verdier

- Deskriptive og normative problemforståelser
- Når vitenskapen løper politikkens ærend: naturvitenskap og økonomi bruker liknende språk
- For eksempel må vi spørre:

Hva skal vi med planlegging? Hvem vinner og hvem taper, ved bruk av hvilke maktmekanismer? Er denne utviklingen ønskelig? Hva bør gjøres? (Flyvbjerg, 2002)



Norge i rødt, hvitt og grått

NRK avslører: 44.000 inngrep i norsk natur på fem år

Winges eksempler på feil som går igjen i de 100 sakene

- Ingen eller svært lite omtale av naturmangfold i utredningene.
- Utredningene handler i stor grad om positive effekter, som økte arbeidsplasser og inntekter for kommunene.
- Manglende utredning av alternative plasseringer.
- Utbyggingene blir besluttet i kommuneplanens arealdel uten konsekvensutredning.
- I reguleringsplanene vises det til at det ikke er krav om konsekvensutredning fordi området allerede er avsatt til utbygging i kommuneplanen.
- I utredninger av 0-alternativet vises det til at en gammel plan i området ville gitt store negative virkninger, slik at den foreslåtte planen ikke gir store virkninger i forhold.
- Kommunen overlater vurderinger av om naturmangfoldsloven er oppfylt til utbyggers konsulenter.
- Konsekvensutredninger der man argumenterer og veier fordeler og ulemper opp mot hverandre, fremfor å gi en nøytral beskrivelse av konsekvensene.
- Konsekvensutredninger som underkommuniserer registrerte naturverdier.



Referanser

- CeSAM <https://www.uib.no/cesam/174576/norges-oppf%C3%B8lgning-av-naturavtalen>
- Ripple, W.J et al (2024) *The 2024 State of the Climate Report: Perilous times on planet Earth*. Available from: https://www.researchgate.net/publication/384759743_The_2024_state_of_the_climate_report_Perilous_times_on_planet_Earth [accessed Mar 11 2025].
- NRK (2024) *Norge i rødt, hvitt og grått* Tilgjengelig fra: https://www.nrk.no/dokumentar/xl/nrk-avslorer_-44.000-inngrep-i-norsk-natur-pa-fem-ar-1.16573560
- Vandvik, Vigdis (2024) <https://www.morgenbladet.no/aktuelt/forskning/2024/10/18/flere-forskere-deltar-i-klimadebatten-men-til-liten-nytte/>
- NRK (2025) *Avslører hvordan Norges 100 største naturinngrep ble til*. Tilgjengelig fra: https://www.nrk.no/dokumentar/xl/nrk-avslorer-hvordan-norges-100-storste-naturinngrep-ble-til_-naturen-vi-ofret-med-oynene-lukket-1.17168283
- Flyvbjerg, Bent (2002) Bringing Power to Planning Research: One Researcher's Praxis Story. *Journal of Planning Education and Research*, vol. 21, no. 4, pp. 353-366, 2002. , Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2278388>
- Leach, Scoones og Sterling (2010) *Dynamic Sustainabilities. Technology, Environment, Social Justice*. Routledge.